ZLODUSI U HRVATSKOJ

 shp.bizhat.com/Zlodusi.html

Židovska tradicija o Mesiji

Smiljana Rendić

Poštovani gospodine,64

...Vaš odlomak Teološki i povijesni pojam Antikrista pročitala sam sa zanimanjem. Ponešto me začudilo što se sada bavite tom temom. Iz odlomka koji ste mi poslali nije mi jasno ni to zašto u svom istraživanju teološkoga i povijesnog pojma Antikrista stavljate tako jak naglasak na židovski narod. Pretpostavljam da se to jasnije vidi iz cjeline djela. Dopustite mi međutim nekoliko opazaka na odlomak koji ste mi poslali.

Vidim da u literaturi navodite i neke židovske pisce. Ali nijedan65 od tih pisca, čak ni Martin Buber, ne predstavlja autentični judaizam, i to mi se čini velikim manjkom Vašeg pristupa fenomenu židovstva. Taj je manjak, uostalom, gotovo redovan u pisca kršćana, pa i onih koji vole Židove. Na primjer, Jacques Maritain napisao je, i to u vrijeme nacizma, veliku knjigu ljubavi i obrane za Židove, ali ipak o judaizmu nije imao pojma (kao ni njegova supruga, premda je bila Židovka: nepoznavanje judaizma u današnjih Židova

jedna je od najvećih tragedija tog naroda). I kuriozno je da pisci kršćani, kad se već uzmu baviti Židovima (i kad to bavljenje nije vulgarni antisemitizam nego stanovita - više ili manje traumatična - intelektualna radoznalost i simpatija), obično potraže bađ one židovske pisce koji ovako ili onako stoje tek na rubovima autentičnog judaizma, na prostoru gdje se ostaci rabinske ortodoksije miješaju s raznim herezama ili mutnim pojavama, ponajviše s hasidizmom (kojega jednu varijantu predstavlja upravo spomenuti Martin Buber). Na to se već prije dvadesetak godina tužio Emmanuel Levinas, možda najveći danas živi predstavnik racionalnoga rabinskog judaizma. I tako u većine kršćana koji se zanimaju za židovstvo nastaje jednako netočna i nejasna predodžba kakva bi nastala u nekatolika koji o katolicizmu ne zna ništa pa čita ne dokumente autentičnoga crkvenog Učiteljstva nego razne više-manje heretičke ili heretikalne kršćanske autore.

Početak Vašeg odlomka, pisan s pozivanjem na Bubera i Maritaina, doima se kao izraz poštovanja i shvaćanja jedinstvenosti židovskog fenomena, stvar jođ uvijek veoma rijetka u kršćanskih pisca. I baš zato, nakon takva uvoda, još se začudnije i mučnije doima vraćanje na stari rječnik teološkog antijudaizma i uopće kršćanske ignoracije: "Izvorno židovsko očekivanje osobnog Mesije, koji će donijeti pravdu na zemlju, pretvorilo se nakon nekoliko židovskih povijesnih tragedija i u želju za ostvarenje židovske zemaljske slave i prevlasti u svijetu".

To je klasična antisemitska predrasuda, izmišljotina protužidovske mržnje koja se kolportirala osobito nakon židovskog izlaska iz geta, tj. nakon židovske emancipacije koju je donijela francuska revolucija (na prijedlog jednog svećenika, uostalom, abbéa Grégoirea, što je manje

poznato), ali za tu famu nema u židovskoj Tradiciji (jedinoj autentično formantnoj odrednici tog naroda) apsolutno nikakve potvrde.

Ono što Židov, po toj Tradiciji, očekuje od Mesije da bi ga priznao za pravog Mesiju jest to da Mesija ispuni pet uvjeta:

1) da uništi prvi i glavni grijeh, idolatriju, pa da priznavanje Jedinoga Boga "ispuni svu zemlju kao rijeka korito";

2) da uništi grijeh razdora među narodima i ostvari opće Kraljevstvo mira;

3) da uništi grijeh nepravde u narodima i među narodima i ostvari opće Kraljevstvo pravde;

4) da uništi grijeh u srcu čovjeka i ostvari opće Kraljevstvo ljubavi;

5) da utješi patnju Izraela i vrati cijeli Izrael (qol Israel, svih 12 plemena) u Zemlju Obećanja.

To je jedini nauk autentične židovske Tradicije o Mesiji. To je razlog zašto židovski narod nije prepoznao i priznao Mesiju u osobi Isusa Krista: jer nijedan od tih pet uvjeta još nije ispunjen.

Ima o tome jedna stara židovska legenda (tekst ne kaže da se odnosi baš na Krista; židovski Učitelji navode tu legendu kao općenito upozorenje protiv svakog mesijanizma koji ne ostvari Pet Uvjeta):

neki rabin u Judeji čita i proučava Toru, kad začuje buku; pristupi prozoru i vidi narod gdje trči ulicama i viče slušajući zvuk šofara (biblijskog roga koji ima objaviti dolazak Mesijin): "To je šofar Mesijin, Mesija je došao!" Rabbi gleda i

vidi: idolatrija traje, rat traje, nepravda traje, grijeh u srcu traje, raspršenje Izraela traje. I reče Rabbi: "Ništa se nije promijenilo, dakle nije došao". I mirno zatvori prozor i vrati se proučavanju Zakona. Ta priča sadrži svu autentičnu misao judaizma o Mesiji.
U novije doba diskutira se u judaizmu ne o bîti Mesijine autentičnosti (sadržane u ispunjenju Pet Uvjeta), nego samo o tome treba li u Mesiji gledati osobu ili "mesijansko vrijeme". Ali otklon vjere u osobnog Mesiju znači, po mišljenju većine Učiteljâ, apostaziju od judaizma. Samo neki učitelji liberalnog judaizma (struje koja bi u kršćanstvu odgovarala liberalnom protestantizmu) prave stanovito stupnjevanje u 13 Maimonidovih dogmi koje tvore formulu židovskog Vjerovanja, pa kažu da se otklonom dogme o osobnom Mesiji ipak ne ispada iz judaizma. Ali liberalni rabinati nisu priznati od ortodoksnih ni od konzervativnih rabinata.

Te bi stvari, mislim, ipak trebalo znati kad se piše o židovstvu.

Dalje - što je opet tipično za kršćanske pisce - spominjete "osobitu intenzivnost" židovskog očekivanja Mesije u vrijeme Kristova dolaska, ali ne spominjete, pa se dobiva dojam da to i ne znate, ostala osobito intenzivna židovska očekivanja Mesije, koja su za unutarnja židovska povijesna zbivanja imala čak jaču incizivnost nego ono očekivanje u vrijeme Kristovo. Jer zapravo, golemi historijski i metahistorijski događaj Isus Krista neizmjerno je više djelovao izvan Izraela nego u samom Izraelu. Druga pak židovska očekivanja Mesije silno su djelovala baš u samom Izraelu, u samom povijesnom i duhovnom entitetu židovskog naroda: tek poslije sloma lažnog Mesije Bar Kohbe (135. poslije Krista) razoren je Jeruzalem gotovo do

temelja i posve je pokorena Judeja za mnoga stoljeća i narod gotovo sav raspršen; tek lažni Mesija Sabbatai Zevi (koji je umro kao poturica u Ulcinju koncem XVII. stoljeća) razmahao je u židovskoj Diaspori mutne iracionalne energije koje su dovele do hasidizma, i upravo na prostorima hasidizma pojavio se posljednji lažni Mesija, Frank (koji je umro 1820. u Poljskoj kao kršćanin); i također na prostorima ruskoga i poljskog hasidizma pojavio se religiozni sionizam kao izraz "kolektivnog Mesije", i pojavila se ujedno i teorija "samootkupljenja" (autoredempcije), s geslom "Budite svaki svoj Mesija", i te su dvije teorije, udružene s Herzlovim političkim sionizmom, dovele do relativnog povratka na Sion, ali takav povratak, povratak bez osobnog Mesije kao izvršitelja svih Pet Uvjeta, vjerozakonski je dubiozan za nemalo ozbiljnih današnjih Učitelja judaizma, i ne samo za one u Mea Shearim.

Vidim da se, navodeći riječi sv. Pavla iz II. Sol., niste osvrnuli na tajanstveni redak 2,6, koji je silno zanimao crkvene Oce, a i danas osobito zanima istraživače proroštava o Antikristu: "Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore". Što su to Pavlovi Solunjani "znali"? Što je to "što zadržava" Antikrista, "da se ne javi u svoje vrijeme"? Prvi je odgovorio Tertulijan: "Što je ono što zadržava, ako ne Rimski Imperij, kojega će dioba na deset kraljevstava dovesti Antikrista, kako piše Apostol: 'Tada će se pojaviti Bezbožnik'?" To da je Rimski Imperij ono što "zadržava" Antikrista ponavljaju i drugi crkveni Oci i pisci: Laktancije, sv. Jeronim, sv. Ambrozije, sv. Augustin, sv. Irenej, sv. Ivan Krizostom, sv. Prosper Akvitanski.

U srednjem vijeku isto misli i sv. Toma Akvinski u svom komentaru II. Sol., gdje veli: apostazija o kojoj govori sv. Pavao bit će opća pobuna protiv Rimskog Imperija i

Rimskog Prvosvećenika, to jest protiv civilnoga i crkvenog autoriteta; ta će pobuna prethoditi Antikristu, koji će doći kad Rimski Imperij bude u svom posljednjem i totalnom raspadanju: jer kao što je Krist došao u vrijeme najveće slave Rimskog Imperija, tako će Antikrist doći u vrijeme njegova posljednjeg i najdubljeg raspada. Posljednje progonstvo vjernih, kaže još sv. Toma, bit će kao rekapitulacija i sažetak svih prošlih progonstava i svih prošlih hereza.

Današnji pak proučavatelji II. Sol, 2,6 dodaju uglavnom ovo: Rimski Imperij juridički je kao civilna struktura prestao postojati tek godine 1806. (kad je car austrijski Franjo II. samovoljno, tj. bez odobrenja Apostolske Stolice koja je krunidbom Karla Velikoga obnovila Rimski Imperij, ukinuo Sveto Rimsko Carstvo Njemačke Nacije, koje je bilo zakoniti nastavak Rimskog Imperija obnovljenog za Karla Velikoga); a upravo tih godina, početkom XIX. stoljeća, širile su se Europom ideje francuske revolucije, koje su razorile kršćanski svijet (la Chrétienté), socio-religioznu strukturu Europe. Ali, kažu ti tumači dalje, Rimski Imperij kao socioreligiozna struktura jođ opstoji u Katoličkoj Crkvi; stoga smatraju da je današnje samorazaranje Crkve znak skorog dolaska osobnog Antikrista i ujedno djelo "kolektivnog Antikrista".

O tome govore i neka novija proroštva, koja se uostalom vuku iz srednjeg vijeka i sada opet oživljuju: radilo bi se o famozna tri i po dana (ili tri i po godine) "velikog mraka" Antikristova, o dolasku Henoha i Ilije, židovskom konačnom priznanju Isus Krista i definitivnoj Kristovoj pobjedi i "novom nebu i novoj zemlji". U tim proroštvima osobito se insistira na nekom "Velikom Monarhu" koji će obnoviti Rimski Imperij za neko vrijeme, a dolazak osobnog Antikrista zbio bi se nakon što taj obnovljeni Rimski Imperij bude

definitivno uništen. U nekim proroštvima navodi se čak i ime toga "Velikog Monarha", Louis Charles, i kaže se da bi bio potomak Karla Velikoga (dakle bi valjda bio iz lorenske vojvodske obitelji Guise, koja još postoji, i koja tvrdi da potječe od Karla Velikoga). Može se u sve to vjerovati i ne vjerovati, ali jedno istraživanje teološkoga i povijesnog pojma Antikrista ne bi smjelo to prešutjeti.

Spominjete Arhanđela Mihaela kao zaštitnika Izraela, ali valjalo bi Vam spomenuti i da je on glavni zaštitnik Katoličke Crkve i ujedno glavni zaštitnik Francuske, "prvorođene kćeri Crkve". Léon Askenazi (francuski Židovi, od prije nekoliko godina živi u Izraelu) razvio je cijelu jednu veoma lijepu teoriju o susretu Rima i Siona upravo na činjenici da je Arhanđeo Mihael zaštitnik i Izraela i Francuske, najdublje evangelizirane zemlje kršćanskoga svijeta.

Ono da će Židovi "primiti i priznati" Antikrista "svojim Mesijom" puka je elukubracija teološkog antijudaizma, kojim su i Sveti Oci bili ozbiljno opterećeni, i ne valja takve navode donositi nekritički i dajući dojam da ih pisac prihvaća. Ta teorija apsolutno je protivna cijeloj i konstantnoj nauci židovske Tradicije o Mesiji.

Ono da će Antikrist biti iz plemena Danova (hrvatski se kaže tako, a ne "plemena Dan") prepisali su razni Sveti (i nesveti) Oci od Sibile Tiburtinske (XLIX, 17), a u navodna proroštva Sibile Tiburtinske to je ušlo zato što se u Genezi Dan zove "zmijom", a zmija je i Sotona iz Edena; te zato što pisac Apokalipse nabrajajući plemena Izraelova ispušta ime plemena Danova, pa sveti Oci zaključiše da je Dan isključen iz spasenja, što se protivi nauci svetoga Pavla da će se cijeli Izrael spasiti. Cijeli Izrael, qol Israel, to jest svih 12 plemena. Samo što se već od asirske deportacije (početak VIII. stoljeća

prije Krista) ne zna uopće gdje je 10 od 12 plemena... Tražili su ih uzalud kroz povijest, vidjeli ih čak u Baskima. Jedna od najdubljih talmudističkih priča kaže da pristup k tih 10 izgubljenih plemena priječi jedna strašna rijeka koja teče ne vodom nego kamenjem.

Današnji Židovi na prostoru kršćanskoga i islamskog svijeta zapravo su svi iz plemena Judina (u koje je integrirano malo pleme Benjaminovo, pleme prvog kralja Saula, pleme svetoga Pavla) i iz plemena Levijeva (dakle 3 plemena, ali uvijek se govori o izgubljenih 10 plemena jer se pleme Josipovo računa kao 2, Efraim i Manasse).

S poštovanjem,

Smiljana Rendić

